

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Derslerinden ve Paydaşlarından Beklentileri*

Dilek KOCAYANAK¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, dilekkocayanak@nevsehir.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-7033-7715.

Makale Bilgisi	ÖZET
Geliş Tarihi: 18.07.2025	Bu araştırmada Öğretmenlik Uygulaması dersini alan Türkçe öğretmeni adaylarının uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörlerinden beklentilerine dair görüşlerini ve deneyimlerini tespit etmek amaçlanmaktadır. Araştırmacının çalışma grubunu Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında eğitim gören son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada öğretmen adaylarının görüşlerini toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, görüşlerini incelemek ve çalışmayı amacına uygun şekilde yapılandırmak için betimsel analiz ve içerik analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve okul yönetimi teması ve bu temalarla ilgili kodlar altında sunulmuştur. Öğretmen adayları <i>uygulama öğretmeni</i> hakkında bilgi ve deneyimlerini paylaşma ve derste kendilerini aktif kılma bağlamında olumlu; iletişim eksikliği ve meslektan soğutma bağlamında olumsuz kodlar; <i>uygulama öğretim elemanı</i> hakkında rehberlik sağlama ve motive etme bağlamında olumlu; iletişimsizlik ve ilgisizlik bağlamında ise olumsuz kodlar bildirmişlerdir. Katılımcılar <i>okul yönetimi</i> için ise kendilerine değer verme ve ders dışı etkinlik yapma bağlamında olumlu; sert tutum ve iletişimsizlik bağlamında ise olumsuz düşüncelerini dile getirmişlerdir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırmacılara ve eğitimcilerle bazı önerilerde bulunulmuştur.
Kabul Tarihi: 18.09.2025	
© UEAD 2025 Tüm hakları saklıdır.	Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik uygulaması, Türkçe eğitimi, öğretmen adayları, beklentiler.

Expectations of Prospective Turkish Teachers from Teaching Practice Courses and Stakeholders

Article Information	ABSTRACT
Received: 18 July 2025	In this study, it is aimed to determine the opinions and experiences of the pre-service teachers, taking the Teaching Practicum course about their expectations from the university supervisor, cooperating teacher, practice school coordinator. The study group of the research consists of the fourth-grade prospective Turkish language teachers studying at Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Department of Turkish and Social Sciences Education, Department of Turkish Education. In the study, a semi-structured interview form was used to collect the views of pre-service teachers, and descriptive analysis and content analysis techniques were used to examine the views of pre-service teachers and to structure the study in accordance with its purpose. The findings are presented under the themes of the university supervisor, cooperating teacher, practice school coordinator and the codes related to these themes. The candidate teachers reported positive codes for the cooperating teacher in terms of sharing their knowledge and experiences and making them active in the lesson; negative codes for the cooperating teacher, in terms of lack of communication and alienation from the profession; positive codes for the university supervisor, in terms of providing guidance and motivation; negative codes for the university supervisor, in terms of miscommunication and indifference. For the practice school coordinator, the participants expressed positive thoughts in the context of valuing them and doing extracurricular activities, and negative thoughts in the context of harsh attitude and miscommunication.
Accepted: 18 September 2025	
© UEAD 2025 All rights reserved.	Keywords: Teaching practice, Turkish education, teacher candidates, expectations.
DOI: 10.32960/uead.1745563	Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi

* Bu araştırma, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik kurulunun 23/05/2025 tarihli 2025.06.193. sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Kaynakça Gösterimi: Kocayanak, D. (2025). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması derslerinden ve paydaşlarından beklentileri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 9(2), 150-166. <https://doi.org/10.32960/uead.1745563>

Citation Information: Kocayanak, D. (2025). Expectations of prospective Turkish teachers from teaching practice courses and stakeholders. *National Journal of Education Academy*, 9(2), 150-166. <https://doi.org/10.32960/uead.1745563>

1. GİRİŞ

Öğretmen yetiştiren kurumlar olarak tanımlanan eğitim fakülteleri, geçmişten günümüze her geçen gün farklılaşan ve artan ihtiyaçlar doğrultusunda çağın gereksinimlerine göre programlarını, eğitim sistemlerini değiştirme veya yenileme gereksinimi duymuştur. Bu duruma koşut olarak nitelikli öğretmen yetiştirme bağlamında “Okul Deneyimi” ve “Alan Öğretimi” çalışmalarına önem verilmiştir. Öğretmen yetiştirme lisans programlarında öğretmenlik uygulamalarının daha geniş bir zamana yayılarak ve daha yapılandırılmış bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla 2018-2019 eğitim öğretim döneminden itibaren yeni lisans programları dâhilinde önceden güz yarıyılında “Okul Deneyimi” ve bahar yarıyılında “Öğretmenlik Uygulaması” diye ikiye ayrılan “Öğretmenlik Uygulaması” dersi yeni programla birlikte her iki yarıyılıda da “Öğretmenlik Uygulaması I” ve “Öğretmenlik Uygulaması II” diye adlandırılmış ve dersin içeriği yeni yapılan güncellemelerle beraber 2018 tarihinde değiştirilmiştir (YÖK, 2018).

Öğretmenlik Uygulaması dersi, minimum 12 hafta olmak üzere 14 haftalık bir program çerçevesinde, her hafta iki saati fakültede seminer olarak, altı saati ise Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda uygulamalı olarak yürütülmektedir. Öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerini artırmada önemli bir yere sahip olan Öğretmenlik Uygulaması dersi, öğrenilen kuramsal bilgiler ve pedagojik yöntemleri gerçek bir sınıf ortamında uygulama imkânı verirken sınıf yönetimi, ders planlama ve değerlendirme stratejileri gibi önemli becerilerin gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Öğretmenlik mesleği ile ilgili i) alan bilgisi, ii) genel kültür ve iii) mesleki formasyon bilgilerinin geliştirilmesi öğretmen adaylarının ancak okullarda yapmış oldukları uygulamalar ile gerçekleşebilmektedir (Hacıoğlu & Alkan, 1997; Rıza ve Hamurcu, 2000; Ünver, 2003). Öğretmen adayları bu ders ile deneyimli öğretmenleri görev başında gözlemleme, öğrencilerle bireysel veya küçük gruplar halinde çalışma; gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışları sergileme kısacası öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanma imkânı yakalamaktadırlar.

Paker (2005, s. 617) eğitim fakültelerindeki son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması sürecini dört önemli maddede özetlemektedir: Bu maddelerden ilk ikisi *alan* ve *meslek bilgisidir*. Alan ve meslek bilgisi ile öğretmen adayının kendi alanıyla ilgili almış olduğu eğitimin uygulamaya geçirebilme imkânı yakaladığını vurgulamaktadır. Diğer iki madde ise *genel kültür* ve *yetenektir*. Bu maddeleri ise öğretmen adaylarının yeterliğinin somut göstergesi olarak tanımlamaktadır. Bu dört maddenin fakülte ve okul işbirliği bağlamında eğitim programının ayrılmaz bir parçası olması gerektiğini de ifade etmektedir.

Bektaş ve Ayvaz (2012) öğretmen adaylarının beklentilerinin, uygulama çalışmalarında beklenen davranışla aynı doğrultuda ve tutarlıysa beklenen davranışın gerçekleştiğini ve okul uygulama çalışmalarından istenen sonuçların elde edildiğini; ancak tam tersi olma durumunda davranışın daha düşük düzeyde gerçekleştiğini ve öğretmenlik uygulaması çalışmalarından istenen verimin alınmadığını söylemektedirler.

Öğretmenlik uygulamasında “aday öğretmen”, “uygulama öğretmeni”, “uygulama öğretim elemanı” ve “uygulama okulu koordinatörü” önemli bir yere sahiptir. Aday öğretmenler bu ders sayesinde kendi

alanlarına özgü yöntem ve teknikleri kullanarak öğretim uygulamalarını gerçekleştirme, ders planlama, etkinlik ve materyal geliştirme, sınıf yönetimi, ölçme ve değerlendirme vb. uygulamalar yapma fırsatı bulabilmektedir. Böylelikle zaman içerisinde yaparak ve yaşayarak edindiği tecrübelerle mesleki tutum ve değerler kazanmaktadır. Bu nedenle aday öğretmenin öğretmenlik uygulama sürecinde gözlemleri ve edindikleri tecrübeleri çok önemlidir. Bu tecrübelere uygulama öğretmenin ve uygulama öğretim elemanının ve okul idaresinin katkısı yadsınamaz. McNamara (1995, s. 51-52) uygulama öğretmenin öğretim programı ve bu programın uygulanması ile ilgili derste hem teorik hem de pratik bilgiler verdiğini; uygulama öğretim elemanının ise son sınıf öğrencilerinin mesleki gelişimlerine katkı sağlamak için kuramsal bilgiler sunduğunu, derste uygulanabilecek yöntem ve tekniklere dair örnekler vererek derste izlenebilecek stratejilerin neler olabileceğini söylediğini ifade etmektedir.

Bununla birlikte uygulama okulu koordinatörü; aday öğretmenlerin okullarda olabildiğince farklı sınıf düzeylerinde çalışmalarını ve eğitim programlarının kapsadığı bütün derslerin öğretimine aktif olarak katılmalarını sağlayarak uygulama çalışmalarının etkili ve verimli bir biçimde yapılabilmesi için gerekli eğitim ortamını sağlar. Çok yönlü bir yapıya sahip olan bu dersten verim alabilmek için yukarıda bahsedilen dört bileşenin görev, yetki ve sorumluluklarının farkında olması, bu görev ve sorumlulukları eksiksiz olarak yerine getirmesi gerekmektedir. Ancak alan yazınında yapılan çalışmalar incelendiğinde öğretmen eğitiminde en önemli derslerden biri olarak görülen öğretmenlik uygulaması dersinde birtakım sorunların yaşandığı görülmektedir (Aydın vd., 2007; Çakmakçı & Demir, 2021; Çimer ve Çimer, 2002; Davran, 2006; Erdağı Toksun, 2020; Karabulut, 2022; Oral & Dağı, 1999; Özkılıç vd., 2008; Sağ, 2008, Tüm, 2016; Ünver, 2003; Yapıcı & Yapıcı, 2004; Yiğit & Alev, 2005). Öğretmen adayının uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı veya okul idaresiyle yaşadığı sorunlar ile uygulama öğretmeni, öğretim elemanı veya okul yönetiminin öğretmen adayıyla yaşadığı sorunlar bir kategoride; bu derste kullanılan öğretim teknolojileri, ders materyalleri, yöntem ve teknikler vb. unsurlarda yaşanan aksaklıklar/sorunlar ise diğer kategoride yer alabilmektedir. Elbette öğretmen uygulaması dersiyle ilgili yaşanan sorunlar öğretmenlik bölümlerine göre farklılık gösterebilmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin; uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörleriyle ilgili beklentilerine dair görüş ve deneyimlerini tespit etmektir.

1.2. Araştırma Problemi

Bu araştırma; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında eğitim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin; uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörleriyle ilgili görüş ve deneyimlerinin tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Söz konusu amaç doğrultusunda yanıt aranan sorular şunlardır:

1. Öğretmenlik Uygulaması dersinden beklentileriniz nelerdi?
2. Uygulama öğretmenin sizin üzerinizdeki olumlu etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?
3. Uygulama öğretmenin sizin üzerinizdeki olumsuz etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Uygulama öğretim elamanın sizin üzerinizdeki olumlu etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?

5. Uygulama öğretim elamanın sizin üzerinizdeki olumsuz etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?
6. Okul yönetiminin sizin üzerinizdeki olumlu etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?
7. Okul yönetiminin sizin üzerinizdeki olumsuz etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?

2. YÖNTEM

Bu başlık altında yapılan araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analizi ile ilgili detaylı bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin; uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörleriyle ilgili görüş ve deneyimleri tespit etmeyi amaçlayan nitel bir araştırmadır. Araştırma nitel açıdan öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin; uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörleriyle ilgili görüş ve deneyimlerine yönelik bir durum çalışmasıdır. Durum çalışması ne, niçin ve nasıl sorularının yöneltildiği, araştırılan olay ve durumun, kendi doğal kapsamında, yer ve zamanla sınırlı olarak ayrıntılı bir şekilde incelenmesidir.

Öğretmen adaylarının görüşlerini incelemek ve çalışmayı amacına uygun şekilde yapılandırmak için betimsel analiz ve içerik analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırmada çeşitli sorularla öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri, uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörleriyle ilgili beklentileri, olumlu ve olumsuz düşünceleri kapsamlı bir biçimde analiz edilmiştir. Çalışmanın bir diğer amacı, elde edilen bulgular doğrultusunda Öğretmenlik Uygulaması dersinin daha verimli olması için öneriler sunmaktır. Bu kapsamda, öğretmen adaylarının deneyimlerinden hareketle Öğretmenlik Uygulaması derslerinin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

2.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Nevşehir Hacı Bektaş veli Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında eğitim gören 32 Türkçe öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının demografik bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Cinsiyet ve Yaş Göre Öğretmen Adaylarının Dağılımı

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	24	75
	Erkek	8	25
	Toplam	32	100
Yaş	20-22	11	34,38
	23-24	18	56,25
	25-26	2	6,25
	35-36	1	3,13
	Toplam	32	100

Çalışma grubunu oluşturan 32 öğretmen adayının %75’i (n=24) kadın, %25’i (n=8) erkektir. Öğretmen adaylarının yaş dağılımları incelendiğinde katılımcıların %34,38’i (n=11) 20-22, %56,25’inin (n=18) 23-24, %6,25’inin (n=2) 25-26 ve %3,13’ünün (n=1) 35-36 yaş aralığında olduğu görülmüştür.

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada öğretmen adaylarının görüşlerini toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun ilk bölümünde öğretmen adaylarının cinsiyet ve yaş bilgilerini içeren değişkenler yer almaktadır. İkinci bölümde ise Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin; uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörleriyle ilgili görüş ve deneyimlerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yedi açık uçlu sorudan oluşan bir yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuş, sorular ölçme değerlendirme alanında uzman 1 akademisyen, Türkçe öğretiminde deneyimli 2 alan uzmanı tarafından incelenmiştir. Hazırlanan soruların uygunluğunu belirlemek için her tümceye yönelik uygun/uygun değil/ önerim var seçeneklerini içeren bir form hazırlanmıştır. Uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda form üzerinde düzenlemelere gidilmiştir. Araştırmanın temel veri kaynağını; on hafta boyunca okullarda Öğretmenlik Uygulaması I ve II derslerinde gözlem yapma fırsatı bulan Türkçe öğretmeni adaylarının gözlemlerinden hareketle ortaya koydukları görüşler oluşturmuştur. Öğretmen adaylarının en az on hafta boyunca stajyer olarak gözlem yapma fırsatı yakalamış olmalarının ölçüt olarak belirlenmesinin nedeni ise kısa süreli gözlem yapmış olan veya hiç gözlem yapma imkânı olmayan katılımcıların durum hakkındaki görüşlerinin gerçeği tam olarak yansıtmama ihtimali olduğu düşünülmüştür. Bu nedenle araştırmada okullarda Öğretmenlik Uygulaması I ve II dersi kapsamında Türkçe derslerine katılan ve dersleri gözlemleme imkânı elde etmiş ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan bütün katılımcılar çalışma grubuna dâhil edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Süreci

Araştırma kapsamında veri toplayabilmek amacıyla öncelikle araştırmacı tarafından “Kişisel Bilgi Formu” oluşturulmuş, ardından hazırlanan 7 adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. İlgili dokümanlar hazırlanarak Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan Etik Onay (23.05.2024 tarihli ve 2025.06.193 sayılı karar) alınmıştır.

2024-2025 eğitim öğretim yılında Türkçe Eğitimi bölümünde Öğretmenlik Uygulaması derslerini alan Türkçe öğretmeni adaylarından veri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu “Google Formlar” aracılığıyla elektronik ortama aktarılmıştır. Veri toplama sürecinde, kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu, katılımcıların kolay ulaşılabilir ve gönüllü olması bağlamında oluşturulmuştur. Daha sonra form öğretmen adaylarına gönderilmiş, formların tamamlanması için katılımcılara iki hafta süre verilmiştir. Veri toplama aşaması iki hastalık sürenin ardından sonlandırılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada betimsel analiz ve içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde “Araştırmada kullanılan gözlem, görüşme ve belge gibi veri toplama araçlarında yer alan soru, konu ya da temalar temele alınarak analiz edilir. Analizlerde temele alınan soru ya da konu başlık haline getirilerek başlığa uygun olan verilerden doğrudan alıntılar yapılarak analizler ortaya konur.” (Ekiz, 2020, s. 106). Betimsel analizde işlenen veriler, içerik analizinde derinlemesine ele alınmıştır. İçerik analizi herhangi bir yazılı metnin ya da belgenin içeriğinin incelenmesi ve sayısal ya da istatistiksel olarak ortaya konulmasıdır. Özellikle klasik içerik analizi araştırmacıları nitel veriye bir dizi kodlar uygulayarak birbiriyle ilintili bir kod listesi oluşturur. Temaya dayalı kodlar sayısal işlemler aracılığıyla analiz edilir (Ekiz, 2020, s. 88). Çalışmanın

verileri içerik analizi aşamalarına göre çözümlenmiştir. Çalışmada katılımcıların görüşlerine olduğu gibi yer verilmiş, yazım ve noktalama yanlışları hiç değiştirilmemiştir. Görüşlerden alıntı yapıldığında ise katılımcıların isimleri kullanılmamış ve öğretmen adaylarına “Ö1, Ö2, Ö3” şeklinde kod verilmiştir. Katılımcıların verdikleri yanıtlar göz önünde bulundurularak temalar ve bu temalara bağlı alt tema/kodlar belirlenmiştir. Belirlenen temalara göre veriler düzenlenmiş ve bulgulara ulaşılmıştır.

3. BULGULAR

Çalışma kapsamında elde edilen veriler, tema ve alt temalar altında sınıflandırılarak analiz edilmiş, Türkçe öğretmeni adaylarının verdikleri yanıtlar doğrudan alıntılarla desteklenerek sunulmuştur. Araştırma kapsamında katılımcılara öncelikle Öğretmenlik Uygulaması dersinden beklentilerinin ne olduğu sorulmuştur. Öğretmen adaylarının beklentileri yedi farklı kod altında toplanmıştır.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersi ile İlgili Genel Beklentileri

Tema	Kodlar	f	%
Öğretmenlik Uygulaması Dersi Hakkında Genel Beklentiler	Teoriyi uygulamaya dökme	13	38,24
	Mesleki gelişim	8	23,53
	Deneyim kazanma	5	14,71
	Türkçeyi sevdirmeye	3	8,82
	Okul işleyişini anlama	2	5,88
	Hayal kırıklığı	2	5,88
	Günlük hayatla ilişkilendirme	1	2,94
Toplam		34	100,00

Öğretmen adaylarının tamamı Öğretmenlik Uygulaması dersi ile ilgili genel beklentilerine ilişkin görüş bildirmişlerdir. Tablo 1’deki verilere göre öğrencilerin %38,24’ü okulda öğrendikleri teorik bilgileri uygulama fırsatı bulduklarını bildirmişlerdir. %23,53’ü ise okul deneyiminin mesleki gelişimlerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının %14,71’i tecrübe kazandıklarını, %8,82’si ise teorik bilgiler dışında uygulama sayesinde kendi ana dillerine olan hassasiyetin arttığını, Türkçeye olan bakış açılarının değiştiğini dile getirmiştir. Katılımcıların %2,94’ü takip ettikleri dersleri günlük hayatla ilişkilendirdiklerini ifade etmişlerdir. Ancak öğretmen adaylarından %5,88’i uygulama süresinde hayal kırıklığına uğradıklarından, bekledikleri gibi bir staj dönemi yaşamadıklarından bahsetmişlerdir. Tabloda yer alan kodlara ilişkin öğretmen aday görüşlerinden bazıları şunlardır:

Ö1: Günlük hayatla ilişkilendirerek ders anlatıp çocukların ilgisini ve öğrenimini kolaylaştırmaya çalıştım Türkçe dersini çocuklara sevdirmeye kitap okumalarını sağlamak, öğrencilerle olan ilişkimi en güzel şekilde sağlamak beklentilerimdi.

Ö4: Öğretmenlik mesleğini daha iyi ve yetkin şekilde öğrenmek beklentilerim arasındaydı. Türkçeyi sevdirmeye gibi de bir beklentim vardı ama öğretmenliği alanında ve mekânında görme, tanıma ve bilgileri öğretme anlamında bir beklenti içindeydim.

Ö7: Üniversitede teorik olarak öğrendiğim bilgileri uygulamaya dökülebilmek, hangi bilgileri yöntem teknik ve stratejileri ne derecede uygulayabileceğimi görmek, öğrencilerin Türkçe dersine olan yaklaşımları, okulun yapısı işleyişini birebir deneyimlemek ve kendi deneyimlerimi kazanmaktır.

Ö19: Öğretmenlik Uygulaması dersinden beklentim, teoride öğrendiklerimi sınıfta uygulayarak kendimi geliştirmekti. Ayrıca Türkçeyi sevdirmek, okulun işleyişini görmek ve öğretmenliğe daha yakından hazırlanmak istiyordum.

Ö26: Okulun yapısını öğrenme, teknik bilgiyi uygulamaya dökme ve mesleki gelişim

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarına uygulama öğretmenin kendileri üzerindeki olumlu etkileri hakkında ne düşündükleri ve nasıl bir izlenime sahip oldukları sorulmuştur. Veriler analiz edilmiş, altı farklı kod altında toplanmıştır. Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni hakkındaki olumlu düşüncelerine ilişkin frekans ve yüzdeler şu şekildedir:

Tablo 3. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Uygulama Öğretmeni Hakkındaki Olumlu Düşünceleri

Tema	Kodlar	f	%
Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni Hakkındaki Olumlu Düşünceleri	Bilgi ve deneyimlerini paylaşma	13	32,5
	Ders anlatarak deneyim kazanma	10	25
	İletişim kuramama	7	17,5
	Geri bildirim verme	5	12,5
	Olumsuz/kırıcı dönütler verme	3	7,5
	Fazlasıyla ders anlattırma	2	5
Toplam		40	100

Katılımcıların %32,50'si uygulama öğretmenin bilgi ve deneyimlerini paylaştığını, %25,00'i uygulama okulunda dersin sorumlu öğretmenin öğretmen adaylarına ders anlattırarak onların deneyim kazanmasını sağladığını buna karşın %5,00'i ise uygulama öğretmenin fazlasıyla sorumluluk vererek öğretmen adaylarına sürekli ders anlattırdığını ifade etmiştir. Öğretmen adaylarından %17,50'si uygulama öğretmeniyle hiç iletişime geçemediklerinden, %7,50'si de uygulama öğretmenin sürekli olumsuz ve kırıcı dönütler verdiğinden bahsetmiştir. Katılımcılardan %12,50'si ise uygulama öğretmenin uygulama süreci boyunca öğretmen adaylarına gerekli geri bildirimde bulunduğunu söylemiştir. Öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir:

Ö5: Uygulama öğretmenim yalnızca ders anlatma hususunda değil öğretmenin yapması gereken diğer bir çok şeyi bize öğretti. Örneğin devamsızlıkları sisteme girme, not girme gibi. Çok faydalı oldu. Sınıf harici öğretmen sorumlulukları hakkında bilgi sahibi olduk. Özel gün ve haftalar ile ilgili çalışmalar gerçekleştirdik.

Ö6: Pek bir olumlu etkisinin olduğunu düşünmüyorum.

Ö10: Uygulama öğretmenimin rehberliği, öğretmenlik yolculuğumda benim için oldukça değerli bir deneyim oldu. Sahip olduğu mesleki bilgi ve deneyimi benimle içtenlikle paylaşması, mesleğe dair olumlu bir bakış geliştirmeme katkı sağladı.

Ö17: 1 dönemdeki uygulama öğretmenim benim üzerimde çok fazla olumlu etkisi var ilk olarak benim de her zaman deneyimlerinden paylaştığı iletişimde asla problem yaşamadık fanın numarasını verdi herhangi bir problem olduğunda bana buradan ulaşabileceğini söyledi ve ne zaman onu arasam ya da bir mesaj atsam anında dönüş yaptım o yüzden iletişim kurmada herhangi bir problem yaşamadık benden bağımsız olarak dersini asla işlemedim ben sınıfa ez girdiğimde beni öğrencilere bir öğretmen olarak tanıttı ve kendisine nasıl sahip duyuyorlarsa bana da aynı şekilde saygı duyulması gerektiğini söyledi dersiniz işlerken beni de derse kttı benim herhangi bir şey de soru sorduğunda bana her zaman geri bildirim sağladı ve bu geri bildirimlerin çoğu hep olumlu şeyler oldu benim kendi geleceğim sınav hakkında bana önerilerde bulunduğunu kendisinden nasıl ders çalışmış olduğunu anlattı nelerden yardım alırsan daha iyi olacağını anlattım bunlar benim için çok kıymetli bilgilerden benim hayatımda benden başka öğretmenlik okuyan kimse yok ben evin ilk ve ilk ve tek okuyan çocuğuyum bu yüzden bunları başka birinden duymak ve özellikle bir öğretmen tarafından ve yeni tanıştım bir öğretmen tarafından duymak oldukça güzeldi bana birkaç kez dinleme sınavlarını okumamı istedi ve benim verdiğim puanları asla değiştirmede ve bana güvendiğini ne kadar objektif bir şekilde okuyacağıma inandığını söyledi ve bunu bu beni aşırı derecede mutlu etti. Birkaç kere de dinleme

sınavlarını sınıfta uygulamamı istedi ve burada da bana güvendiğini bir şekilde belirtti ben de aynı tıpta onun yaptığı gibi iki kere dinleme sınavını dinlettim ve verilen sürede çocukların dinleme sınavını ne yapmalarını izin verdi. Bunun gibi daha nicesi var ve bunları yaparken yani bana yaptırırken içinde asla bir şüphe olduğunu hissetmedim bunu bana asla hissettirmede sanki ben de onun gibi yıllarca öğretmenlik yapmışım gibi bana güveniyordu ve benim yaptığım hiçbir şey sorgulamıyordu yanlış bir şey yaptığımda tabii ki benim uyarıyordu ama yaptığı yerleştireler bile kalp kırmadan olumlu bir şekildeydi.

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarına uygulama öğretmenin kendileri üzerindeki olumsuz etkileri hakkında ne düşündükleri ve nasıl bir izlenime sahip oldukları sorulmuştur. Veriler analiz edilmiş ve sekiz farklı kod altında toplanmıştır. Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni hakkındaki olumsuz düşüncelerine ilişkin frekans ve yüzdelere şu şekildedir:

Tablo 4. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Uygulama Öğretmeni Hakkındaki Olumsuz Düşünceleri

Tema	Kodlar	f	%
Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni Hakkındaki Olumsuz Düşünceleri	İletişim eksikliği	10	30,30
	Yok	7	21,21
	Meslekten soğutma	5	15,15
	Öğretmen gibi hissettirmeme	3	9,09
	Ders araç gereçlerini kullanırmama	3	9,09
	Öğrencilere zorbalık etme	2	6,06
	Kırıcı konuşmalar	2	6,06
	Mesleki yetersizlik	1	3,03
	Toplam	33	100,00

Öğretmen adaylarının %30,30'u uygulama öğretmeniyle iletişim sorunu yaşadıklarını, %15,15'i ise uygulama süresince öğretmenin söylem ve davranışlarıyla kendilerini meslekten soğuttuğunu dile getirmişlerdir. Katılımcıların %9,09'u uygulama öğretmenin hem öğretmen gibi hissettirmediklerini hem de akıllı tahta vb. ders araç gereçlerini kullanırmada sorun çıkardığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarından %6,06'sı öğretmenlerin öğrencilere sözlü olarak zorbalık ettiğini ve kırıcı konuşmalar gerçekleştirdiklerinden bahsetmişlerdir. %3,03 oranında katılımcı ise öğretmenleri mesleki açıdan yetersiz görmüştür. Tabloda yer alan kodlara ilişkin öğretmen aday görüşlerinden bazıları şunlardır:

Ö2: Okulun ilk başlarında öğretmenimiz 4 hafta devamsızlık yaptığı için iletişim kopukluğu olmuştu.

Ö6: İletişim eksikliği mevcuttu. Staj gördüğüm okula istemsiz bir şekilde gidiyordum her hafta. Çok ilgili değildi bu yüzden sıkıntılar yaşadım.

Ö7: Bazı durumlarda stajyer öğretmen olduğumuzdan dolayı biz ders anlatırken öğretmen sonradan girdiğinde ayapa kalkma akıllı tahtayı öğretmenin şifresi olmadan kullanamama gibi eksi yönleri vardı.

Ö8: Bu dönemki uygulama öğretmenimin neredeyse hiç olumsuz etkisi olmadı ama ilk dönem gittiğim okuldaki öğretmenimiz iyi bir insan olsada mesleğe dair bize bir katkısı olmadı. Dersleri bize bıraktığın da bile genel anlamda ne yapacağımızı bize anlatmıyordu. Hiçbir fikrimiz olmadan sınıftaki öğrencilere kendi çıkarımlarımız üzerinden ders anlattık.

Ö10: Uygulama öğretmenimin zaman zaman kırıcı tavırları, staja gittiğim günlerde isteksizlik, heyecanlı olmama durumları oluşturmaya başladı.

Ö17: 2 dönemde okula gittiğim öğretmen biraz mesafeliydi bizimle çok fazla iletişime girmiyordu biz o okulda her hafta ders anlattık sadece bizim ona kitaplardan nerede kaldığını sorduğumuzda cevap veriyordu onun dışında herhangi bir problem yaşadığımızda onu bulamıyorum zaten bizler sana anlatırken derslere gelmiyordu işim var

diyordu gidiyordu başka yerlerdeydi sürekli. Bu okuldaki bütün öğretmenlerin yüzünden gerçekten nesef hayatında ne kadar çok zorluk çekeceğimi şimdiden görüyorum gibiydim zaten kendisi de bize deneyimlerini aktarmamıştır çok fazla hiçbir şey söylememiştim sadece 3 yılında KPSS'yi kazandığını ve aslında başka başka bir sürü meslek yapmak istediğini ama öğretmenlerin aklının ucundan bile geçmediğini son anda yazarak kazandığını açıkladı. Ve bir sebep daha önce benim stajyerlerinde hiçbiri atanmadı umarım siz atanabilirsiniz dedi. Bu cümleyi bu üslubunu asla kabul etmiyorum bu durum beni o kadar çok kırdı üzdü ki gerçekten niye ben de yapamazsam yok gibi umutsuzluğa kapıldım. Mesaja gelen bir son sınıf ve eğitim fakültesi öğrencisi bu kelimeleri bu cümleleri bu tavıra bu üslubu kaldıracabileceğini asla düşünmüyorum bu ne kadar şu an gençliğinin baharında mesleğini eline almaya çalışan biri biriyken bunlar asla hak etmiyordu kendimi o kadar çaresiz ve kötü hissettim ki tutum karşısında ne söyleyeceğimi bilemedim.

Ö31: Uygulama öğretmenimiz her ne kadar bize sıcak davranırsa da iletişim konusunda kopuk hissettiğim anlar oldu ve bu da ne yapmam gerektiği konusunda benim strese girmemi sağladı. Sorumluluğu fazla bir şekilde bize yüklüyordu. Bu bazen iyi bazen kötü ve bizim kendimizi yetersiz hissetmemize sebebiyet veriyordu. Okulda dışlanmamıza karşın bizim yanımıza o kadar durmaması da beni hayal kırıklığına uğratan noktalardan birisiydi.

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarına uygulama öğretim elemanın kendileri üzerinizdeki olumlu etkileri hakkında ne düşündükleri ve nasıl bir izlenime sahip oldukları sorulmuştur. Veriler analiz edildikten sonra dört farklı kod altında toplanmıştır. Öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanı hakkındaki olumlu düşüncelerine ilişkin frekans ve yüzdelere şu şekildedir:

Tablo 5. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Uygulama Öğretim Elemanı Hakkındaki Olumlu Düşünceleri

Tema	Kodlar	f	%
Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretim Elemanı Hakkındaki Olumlu Düşünceleri	Rehberlik sağlama	17	53,13
	Sert davranma, azarlama	7	21,88
	Motive etme	6	18,75
	Ulaşılabilir olma	2	6,25
Toplam		32	100

Öğretmen adaylarının yarısından fazlası (%53,13) uygulama öğretim elemanının rehberlik sağladığını bildirmişlerdir. %18,75'i öğretim elemanının motive ettiğini, %6,25'i ise ulaşılabilir olma yönünden kendilerini iyi hissettiklerini dile getirmişlerdir. Ancak öğretmen adaylarının %21,88'i dersin uygulama öğretim elemanının kendilerine sert davrandığını, azarladığını ifade etmişlerdir. Tabloda yer alan kodlara ilişkin öğretmen adayı görüşlerinden bazıları şunlardır:

Ö4: Uygulama öğretim elemanımız bizi ders anlatırken izlemeye geldi. Hepimize tek tek konuştu ve ilgilendi. Ders aralarında stajımızla ilgili sorular sordu. Daha sonra biz odasını çağırıp bizi desteklediğini ve bir öğretmen adayı olarak çok güzel işler başardığımız söyledi. Onun böyle konuşması açıkçası beni çok fazla cesaretlendirmişti.

Ö5: Birinci dönem uygulama öğretim elemanımız bizi izlemeye geldiğinde bizim ders anlatışımızla çok ilgiliydi. Her detayı not aldı. Ama ikinci dönemki öğretim elemanımız ilgili değildi. Bizi izlemeye geldiğinde bizi kısa süreler aralığında dinledi ve uyardığı noktalar biraz saçmaydı. İzlettiğim 1 dakikalık konusu sevgi temalı olan bir animasyonun arka planında noel teması var diye beni uyardı. Çocukları batıya özendirmeyelim gerekçesiyle ve bu durum hoşuma gitmedi.

Ö17. Staj öğretmenleri acıklıdır açıklanmaz bir grup kuruldu ve orada ne yapacağımız neler olup bittiği hocamız tarafından anlatıldı. Bu çok ince bir davranış oldu. Bizleri izlemeye geldiğinde notlar aldı hepimiz hakkında tek tek notlar almıştı. Daha sonrasında bizi odasında toplayıp aldığı notları bizlere anlattı. Neyi doğru ve neyi yanlış yaptığımızı söyledi böylece nerede eksik ve hatalı olduğumuzu anlaşıp ve kendimizi geliştirmek için bir yol oldu.

Ö19: Uygulama öğretim elemanım her konuda rehberlik etti, özellikle plan hazırlarken ve içerik konusunda çok yardımcı oldu. İletişimi güçlüydü, motive ediciydi ve her zaman ulaşılabilirdi. Bu da kendimi daha güvende ve desteklenmiş hissetmemi sağladı.

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarına uygulama öğretim elemanın kendileri üzerinizdeki olumsuz etkileri hakkında ne düşündükleri ve nasıl bir izlenime sahip oldukları sorulmuştur. Veriler analiz edilmiş ve altı farklı kod altında toplanmıştır. Öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanı hakkındaki olumsuz düşüncelerine ilişkin frekans ve yüzdelere şu şekildedir:

Tablo 6. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Uygulama Öğretim Elemanı Hakkındaki Olumsuz Düşünceleri

Tema	Kodlar	f	%
Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretim Elemanı Hakkındaki Olumsuz Düşünceleri	Yok	14	35,90
	İletişim eksikliği	10	25,64
	İlgisizlik	5	12,82
	Teorik ders yapmama	4	10,26
	Çalışmaları takip etmeme	3	7,69
	Kırıcı konuşmalar	3	7,69
	Toplam	39	100,00

Öğretmen adaylarının %35,90'ı uygulama öğretim elemanı ile ilgili bir sorun yaşamadıklarını ve herhangi bir olumsuz düşünceye sahip olmadıklarını bildirmişlerdir. %25,64'ü iletişim eksikliği yaşadıklarından, %12,82'si ise öğretim elemanının yeteri kadar ilgi göstermediğinden, %10,26'sı ise teorik ders yapmadığından şikâyet etmiştir. Öğretmen adaylarının %7,69'u ise çalışmalarının takip edilmediğini ve kırıcı konuşmalara maruz kaldığını ifade etmişlerdir. Tabloda yer alan kodlara ilişkin öğretmen aday görüşlerinden bazıları şunlardır:

Ö4: İlk dönem uygulama öğretim elemanı bizimle neredeyse hiç iletişime geçmedi. Stajımızla ilgili hiç soru sormadı. İlk dönem yaptığım okulu ve ortamı öğretmenliğe alışmamı zorlamışken öğretim elemanının desteğini alamamak cesaretimi kırdı.

Ö10: Kullanmış olduğu kırıcı ifadeleri üzerimde olumsuz etki bıraktı.

Ö16: Uygulamalı derslerin az olması konuyu pekiştirmem konusunda yetersiz kaldı.

Ö19: Uygulama öğretim elemanım ile ilgili büyük bir olumsuzluk yaşamadım ama bazı dönemlerde yeterince rehberlik alamadığımı ve çalışmaların takibinin zayıf olduğunu hissettim. Daha düzenli geri bildirim ve iletişim olsa süreç daha etkili geçebilirdi.

Ö9, Ö13, Ö14, Ö15: Yok.

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarına okul yönetiminin kendileri üzerinizdeki olumlu etkileri hakkında ne düşündükleri ve nasıl bir izlenime sahip oldukları sorulmuştur. Veriler, analiz edildikten sonra altı farklı kod altında toplanmıştır. Öğretmen adaylarının okul yönetimi hakkındaki olumlu düşüncelerine ilişkin frekans ve yüzdelere şu şekildedir:

Tablo 7. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okul Yönetimi Hakkındaki Olumlu Düşünceleri

Tema	Kodlar	f	%
Öğretmen Adaylarının Okul Yönetimi Hakkındaki Olumlu Düşünceleri	Değer verme	13	41,94
	Olumlu düşünce yok	7	22,58
	Ders dışı etkinlik yapma	4	12,90
	Mesleki gelişime katkı sağlama	3	9,68
	İmkânlardan yararlandırma (kütüphane, dolap, çay ocağı vb.)	3	9,68
	Disiplin ve kontrolü sağlama	1	3,23
Toplam		31	100,00

Öğretmen adaylarının %41,94'ü okul müdürünün ve müdür yardımcısının kendilerine değer verdiğini ifade ederken %22,58'i hiçbir olumlu düşünceye sahip olmadıklarını aktarmışlardır. %12,90'ı ders dışı etkinlikler yaptıklarını ve bundan memnun kaldıklarını iletmışlerdir. Okul yönetiminin mesleki gelişime katkı sağladığını ileten öğretmen adayları ile kütüphane, dolap ve çay ocağı gibi fiziksel yerlerden yararlanmaya izin verdiklerini ileten öğretmen adaylarının oranı %9,68'dir. Katılımcılardan %3,23'ü ise kendilerine disiplin ve kontrolü sağlamayı öğrettiklerini dile getirmişlerdir. Tabloda yer alan kodlara ilişkin öğretmen adayı görüşlerinden bazıları şunlardır:

Ö1: *Müdürümüz her teneffüs çay içmemizi isterdi. Bizimle sohbet eder deneyimlerinden bahseder. Kendimizi okulda öğretmen gibi hissettirdi.*

Ö3: *Hiç yardımcı olduklarını düşünmüyorum hatta bir kere bizi öğretmenler odasından bile çıkarmak istemislerdi ilgili hocamıza bildirdik bizleri pek sevmediklerini ve umurlarında olmadıklarını düşünüyorum.*

Ö8: *Gittiğim iki okulda bu konuda oldukça iyiydi. Okula gittiğimiz ilk gün müdür ve müdür yardımcıları bizimde öğretmen olduğumuzu söyledi. Aynı şekilde her şeyi kullanabilirsiniz diye de ekledi. Çıktı almamız gerektiğinde veya çay ocağından çay içtiğimiz de kimse karışmadı.*

Ö17: *Birinci dönem gitmiş olduğum okuldaki hem yöneticileri hem de öğretmenleri çok seviyorum. Oraya gittiğim günden beri bana hitap ederken hep öğretmen kelimesini kullandılar. Kendi staj hocam çok deneyimli ve iyi bir eğitim almış biri. Hala onunla görüşüyoruz. En son ziyaret ettiğimde beni evinde ağırladı. Bana öğrenci değil de bir öğretmen gibi davrandı. O okuldaki bütün öğretmenler benim staj sürem boyunca o kadar ilgili ve samimiyet içindeydiler ki. Hiç yabancılık çekip kendimi strese sokmadım. Aksine çok mutluydum her un keyifle hazırlanıp gidiyordum okula. Öğretmenler odasını kullandım onlarla birlikte çay kahve bile içtim. Öğretmenler kendi aralarında piknik yapmışlardı beni de davet ettiler çok güzel bir ortamı. Bana bir an önce atanmanın umudunu aşıladılar. Öğretmenimin dolabını kullandım eşyalarımı oraya koymama izin verdi. Öğrencilerin başarı seviyesi çok yüksek ve hepsi çok terbiyeli öğrenciler. Hepsı birbirinden yetenekli.*

Ö24: *Ders dışı etkinlik yaparak deneyim sahibi olduk ayrıca okulda tüm sınıflarda öğrencilerin kendilerine ait dolapları olmasa kitaplarını orada saklaması çok avantajlıydı ve okuldaki ders sınıfları kütüphane resim sınıfı vs çok yeterliydi.*

Ö23: *Okul yinetime disiplinli kontrolcu ve düzen sağlamasıyla beim üzerimde olumlu etki bıraktı.*

Ö25: *Çoğu zaman olumlu şeyler yaşadım. Kendimi bu bağlamda geliştirdim. Okul gibi bir yerde bulunmak benim için çok güzel bir deneyim oldu. Sonuçta üç sene gibi bir süre teorik bir uygulamada pratiğe geçmek çok farklı bir histi. Okuldaki yöneticilerimde bu hususta yardımcı oldular üstelik son staj yaptığım okulun müdür yardımcısı hocamızdan çok memnun kaldık.*

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarına okul yönetiminin kendileri üzerinizdeki olumsuz etkileri hakkında ne düşündükleri ve nasıl bir izlenime sahip oldukları sorulmuştur. Veriler, analiz edildikten sonra

altı farklı kod altında toplanmıştır. Öğretmen adaylarının okul yönetimi hakkındaki olumsuz düşüncelerine ilişkin frekans ve yüzdeler şu şekildedir:

Tablo 8. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okul Yönetimi Hakkındaki Olumsuz Düşünceleri

Tema	Kodlar	f	%
Öğretmen Adaylarının Okul Yönetimi Hakkındaki Olumsuz Düşünceleri	Yok	10	31,25
	Sert tutum	5	15,63
	İletişim eksikliği	5	15,63
	Öğrenci ile bağ kurmama	5	15,63
	İmkânlardan yararlanmaya izin vermeme	5	15,63
	İlgisizlik	2	6,25
	Toplam	32	100,00

Katılımcıların %31,25'i okul yönetimi hakkında herhangi bir olumsuz durum yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının %15,63'ü okul yönetiminin sert tutum sergilediklerini, staj sürecinde yönetimi hiç tanımadıklarını ve okul yönetiminin kendileriyle hiç ilgilenmediklerini, öğretmen adayı gibi görmeyip kendileriyle bağ kuramadıklarını ve kütüphane, öğretmenler odası, çay ocağı gibi yerleri kullanmalarına izin vermediklerini iletmışlerdir. %6,25'i ise okul idaresinin ilgisiz tavır sergilediklerini bildirmiştir. Öğretmen adaylarının okul yönetimi hakkındaki olumsuz düşüncelerine ilişkin frekans ve yüzdeler şu şekildedir:

Ö3: Bir önceki yazımda da belirttim bizleri sevmediklerini her fırsatta belli ettilerhocamızın bu durum karşısında okul idaresiyle konuşması nereden daha ılımlı yaklaşımlarına olanak sağladı.

Ö7: İlk dönem uygulama okulundaki yönetim oldukça iyiydi bizi diğer öğretmenlerle aynı tuttular. Davranış biçimleri ve yardımcı olmaları gayet iyiydi. Fakat ikinci dönemki okulda idareyle pek bir şey paylaşmadık ve bizi diğer öğretmenler gibi görmediler. Öğretmenler odasına alınmama da bu örneklerden birisiydi.

Ö17: Olumlu etkilerde yazdıklarımı in aksine ikinci dönem gittiğim okulda bir öğretmen gibi davranılmasını geçtim bir birey yerine bile konulmadım. Oradaki öğretmenler o kadar bencil ve egoistler ki. Bizleri öğretmenler odasında istemediklerini söylediler. Stajyer öğrenci kelimesini kullandılar. Diğer okulumla kıyasladığımda bu okul asla yanından bile geçemez. Kendimi asla oraya ait hissetmedim hiçbir zaman mutlu şekilde gitmedim o okula. Öğrencilerin yarısından fazlası yabancı uyruklu öğrenciler ve iletişim konusunda çok eksik kaldık anlayamadık. Bu durumu öğretmenler de yaşıyor ama asla umursamadan devam ediyorlar. O öğrencilere çok üzülüyorum hepsi sevgiye muhtaç çocuklar. Hiçbirinin imkanı yok kalemi defteri bile yok bazısının ayakkabısı yok. Müdür odasının olduğu katta öğrenci istemediğini söyledi ama okulun kütüphane denilen yeri o katta. Okulda kütüphane yok maalesef sadece iki masanın bulunduğu ve birkaç raf kitabın yer aldığı küçük bir sınıf. Nöbetçi öğretmenler ağzında düdükle öğrencileri sınıflara sokmaya çalışıyor ve affedersiniz salak gerizekalı aptal gibi kelimeler kullanıyorlar. Ders anlatım sırasında elde tesbih var aşağılayıcı bir ifade ile anlatım yapılıyor. Bu durum beni çok üzdü bizim gibi bu ülkenin çocuklarını yetiştirmeye gönül veren öğretmenler varken neden böyle insanlar öğretmenlik oynuyor anlamıyorum. Bu okula gittikten sonra ülkemizin halini çok daha yakından anlamış oldum ve gelecek için artık daha çok endişe halindeyim. buraya bunları yazmış olmak beni çok üzüyor maalesef.

Ö25: Olumsuz yanı olmadı, sadece öğretmenler genel olarak stajyer öğrencilere iyi bakmıyorlar. Dışlanıyor gibi çok hissettiğim oldu hatta istenmiyor gibi çok hissettiğim oldu.

Ö26: Okul yönetiminin öğrencilere karşı mesafeli ve sert olduğunu gözlemledim.

Ö31: okul yönetiminin bize bakış açısını hiç sevmem. Kendimi o okulda hep öteki olarak hissettim ve beni oldukça üzdü. Geçen dönemki okulumla karşı bu okulun algısı beni oldukça hayal kırıklığına uğrattı. Fakat bu da bir tecrübe.

Okul yönetiminin bizi öğretmenler odasında istememesi benim için en büyük şok olmuştu. İşlerine gelince boş derslere girecek ayak işlerini yapacak stajyerlerdik onlar için. O yüzden yönetimle ilgili yönetimin öğrencilere ayrıştırıcı şekilde bakmaları olsun, bize karşı tavırları olsun, okul içindeki karmaşık atmosfer olsun ne yazık ki pek memnun kaldığımı söyleyemeyeceğim. Bize nasıl eğitimci olurdan ziyade nasıl eğitimci olmazı öğrettiler. Bu benim için iyi bir ders oldu.

Ö2, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö14, Ö17: Herhangi bir olumsuz etkisi olmadı.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili görüşlerinin tespit edildiği bu çalışmada veriler yedi başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar altında olumlu ve olumsuz görüşler yer almaktadır. Bunlardan ilki olan genel görüşler başlığında öğretmen adayları yedi kodda görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adayları, Öğretmenlik Uygulaması dersinin mesleki gelişimlerine katkı sağladığını, kendilerine deneyim kazandırdığını, teorik bilgileri uygulama sürecine aktarma fırsatı yakaladıklarının yanında kendi ana dillerine karşı olan hassasiyetin arttığını ve okul işleyişinin nasıl olduğunu anladıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmanın bu bulguları Seçer vd. (2010), Değirmençay ve Kasap (2013), Tepeli ve Caner (2014), Altıntaş ve Görgen (2014), Nayır ve Çınkır (2015), Erdağı-Toksun (2020), Uzun ve Koparan (2021), Zeybek ve Karataş (2022) tarafından yapılan çalışmalar ile benzerlik göstermektedir.

Türkçe öğretmeni adayları uygulama öğretmeninin bilgi ve deneyimlerini paylaştığını, kendilerine ders anlatırarak deneyim kazanma şansı yakaladıklarını, geri bildirimleriyle mesleki açıdan gelişim gösterdiklerini ve yönlendirildiklerini ifade etmişlerdir. Pek çok çalışmada (Eraslan, 2009; Kırksekiz vd., 2015; Kiraz, 2002; Kocadere & Aşkar, 2013; Özbek & Aytekin, 2003; Paker, 2005; Sağ, 2008) uygulama öğretmenin yeterli kadar rehberlik ve yardım etmediği, dönüt sağlamadığı sonucuna ulaşılsa da bu araştırmada öğretmen adaylarının sadece %30'u uygulama öğretmeni ile iletişim kuramadığını dile getirmiştir. Ancak öğretmen adayları meslekten soğutma, öğretmen gibi hissettirmeme, kırıncı konuşmalar kodları ile uygulama öğretmenleri hakkındaki olumsuz görüşlerini bildirmişlerdir.

Türkçe öğretmeni adayları rehberlik sağlama, motive etme, ulaşılabilir olma açısından uygulama öğretim elemanı hakkında olumlu düşüncelerini dile getirirken sert davranma, iletişim eksikliği, teorik ders yapmama, çalışmaları takip etmeme ve kırıncı konuşmalar bağlamında ise uygulama öğretim elemanını eleştirmişlerdir. Alan yazınında yapılan bazı araştırmalar uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenlerinin ilgisiz, öğretmen adaylarını mesleğe hazırlamada yetersiz oldukları ve öğretmen adaylarının ders için yaptıkları hazırlıklarını ve raporlarını takip etmedikleri sonucuna ulaşmıştır (Çelikkaya, 2011; Kasap vd., 2022; Sağ, 2008; Ülger, 2021; Yıldırım vd., 2019; 2021). Ayrıca çalışmalar öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanı ile staj hakkında hiç görüşme yapmadıklarını (Mehmetoğlu, 2002), uygulama öğretim elemanının öğretmen adaylarına yeterli kadar yardım etmediklerini (Özmen, 2008) de göstermektedir.

Yapılan diğer çalışmaların aksine (Katrancı, 2008) Türkçe öğretmeni adayları okul yönetimi hakkında okul koordinatörlerinin ders dışı etkinlikler düzenlediklerini, mesleki gelişime katkı sağladıklarını, disiplin ve kontrolü sağladıklarını ve imkânlardan yararlandıklarını dile getirmişlerdir. Ancak “sert tutum, iletişim eksikliği, öğrenci ile bağ kurmama, imkânlardan yararlanmaya izin vermeme

ve ilgisizlik” gibi olumsuz kodlar belirlemişlerdir. Araştırmanın bu bulguları Çelikkaya (2011), Karaca ve Aral (2011) ve Özçelik (2012)’in çalışmalarına koşuttur.

Türkçe öğretmeni adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersine ilişkin; uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörleriyle ilgili beklentilerini, görüş ve deneyimlerini tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmadan elde edilen sonuçlar özetlenecek olursa öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni hakkındaki olumsuz düşünceleri (%78,78) olumlu düşüncelerine oranla (%70) daha yüksektir. Uygulama öğretim elemanı hakkındaki olumlu düşünceleri %78,13, olumsuz düşünceleri ise %64,10’dur. Araştırmaya katılanların uygulama okulu hakkındaki olumlu düşüncelerinin (%77,43) olumsuz düşüncelerine kıyasla daha yüksek olduğu (%68,77) görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre aşağıda yer alan öneriler oluşturulmuştur:

- Öğretmen adaylarının beklentileri ve ihtiyaçları doğrultusunda iyileştirmeler yapılabilir.
- Öğretim yılı başında, ortak hareket etmek için uygulama öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri, fakülte ve okul yönetiminden oluşan paydaşlar tarafından bir görüşme veya bilgilendirme toplantıları düzenlenebilir. Böylelikle paydaşların birbirleriyle ilgili yaşadıkları sorunlar tespit edilebilir, çözüm üretilmesi için çalışmalar yapılabilir.
- Uygulama öğretim elemanları ve uygulama öğretmenleri tarafından her hafta öğretmen adaylarına staj süreçleriyle ilgili hem sözlü hem de yazılı geri dönüt verilebilir.
- Araştırmanın verilerine koşut olarak uygulama öğretmenlerine öğretmenlik uygulaması ve öğretmen adaylarıyla yapacakları hakkında bilgiler verilebilir, deneyimli öğretmenler bu süreçte tercih edilebilir, gerekirse bununla ilgili kurslar düzenlenebilir.
- Bu çalışma araştırmaya katılanların açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlarla sınırlıdır. Çalışmanın soruları genişletilebilir, farklı araştırma yöntemleri kullanılabilir ve farklı katılımcılarla çalışarak çalışmanın boyutları genişletilebilir.

5. KAYNAKÇA

- Altıntaş, S., & Görgen, İ. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması üzerine görüşleri (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği). *Turkish Studies*, 9(8), 197-208.
- Aydın, S., Selçuk, A., & Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen adaylarının okul deneyimi II dersine ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi. Eğitim Fakültesi Dergisi*, IV (II), 75-90.
- Bektaş, M., & Ayvaz, A. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 209-232.
- Çakmakçı, C. C., & Demir, N. (2021). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri açısından Türkiye ve Finlandiya’da ana dili öğretmeni yetiştirme süreci. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1169-1187.
- Çelikkaya, T. (2011) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri ve bu beklentilerin karşılanma düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 1(2), 1-18.
- Çimer, A., & Çimer, S. (2002). Öğretmen adaylarının okullardaki uygulama öğretmenlerinin özellikleri hakkındaki görüşleri. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*.

- Davran, E. (2006). *İlköğretim kurumlarındaki öğretmenlik uygulamasının öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliliklerin kazanmaları üzerindeki etkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Yüzüncü Yıl Üniversitesi. YÖK Tez Merkezi.
- Değirmençay, Ş. A., & Kasap, G. (2013). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 47-57.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının "öğretmenlik uygulaması" üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(1), 207-221.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (6. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Erdağı Toksun, S. (2020). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması ile ilgili görüşleri. *Turkish Studies - Education*, 15(4), 2599-2610. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.43381>
- Hacıoğlu, F., & Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik uygulamaları öğretim teknolojisi*. Alkım Yayınevi.
- Karabulut, A. (2022). Türkçe öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması hakkındaki değerlendirmeleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 242-255. DOI: 10.29000/rumelide.1073900.
- Karaca, N. H., & Aral, N. (2011). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 1(1), 140-147.
- Kasap, S., Demir, M. Ş., & Ünsal, F. (2022). İngilizce öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulama sürecine ilişkin düşünceleri. *Journal of Computer and Education Research*, 10(20), 656-671. <https://doi.org/10.18009/jcer.1165204>.
- Kiraz, E. (2002). Öğretmen adaylarının hizmet öncesi mesleki gelişiminde uygulama öğretmenlerinin işlevi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(2), 183-196.
- Kırksekiz, A., Uysal, M., İşbulan, O., Akgün, Ö. E., Kıyıcı, M., & Horzum, M. B. (2015). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine eleştirel bir bakış: problemler, beklentiler ve çözüm önerileri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 433-451.
- Kocadere, S. A., & Aşkar, P. (2013). Okul uygulamaları derslerine ilişkin görüşlerin incelenmesi ve bir uygulama modeli önerisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 27-43.
- Mcnamara, D. (1995). The influence of student teachers' tutors and mentors upon their classroom practice: an exploratory study. *Teaching & Teacher Education*, 11, 51- 61. doi:10.1016/0742-051X(94)00014-W.
- Mehmetoğlu, N. (2002). *Aday öğretmenlerin ilköğretim kurumlarında yaptıkları stajlarda görülen eksiklikler (Sakarya ili örneği)* [Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi. YÖK Tez Merkezi.
- Nayır, F., & Çinkır, Ş. (2015). Uygulama öğretmenleri, yöneticileri ve pedagojik formasyon öğrencilerinin okullarda öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 4(7), 71-86.
- Oral, B., & Dağlı, A. (1999). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşleri. *Çağdaş Eğitim*, 254.

- Özbek, Z., & Aytekin, F. (2003). Eğitim fakültesi öğrencilerin öğretmenlik mesleğine bakış açıları ve öğretmenlik uygulaması dersinde memnuniyet durumları üzerinde bir araştırma. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 284(2), 31-39.
- Özçelik, N. (2012). Yabancı dil öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri. *GEFAD*, 32(2), 515-536.
- Özkılıç, R., Kartal, H., & Bilgin, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 7(3), 726-737.
- Özmen, H. (2008). Okul deneyimi-I ve okul deneyimi-II derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 25-37.
- Paker, T. (2005). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (28-30 Eylül 2005) Bildiriler Kitabı, ss. 617-620, Pamukkale, Denizli.
- Rıza, T., & Hamurcu, H. (2000). Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 1-8.
- Sağ, R. (2008). Öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinden, uygulama öğretim elemanlarından ve uygulama okullarından beklentileri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 32, 117-132.
- Seçer, Z., Çelik, N., & Kayılı, G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, VII (I) 128-152.
- Tepeli, Y., & Caner, M. (2014). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması ile ilgili görüşleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 313-328.
- Tüm, G. (2016). Türkçe Öğretmen Adayları ve Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersleri Hakkındaki Görüş ve Değerlendirmeleri, *International Journal of Language Academy*, 4(3), 1-17.
- Ülger, K. (2021). Öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin bir araştırma. *Millî Eğitim Dergisi*, 50(232), 71-87. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.726429>.
- Ünver, G. (2003). Öğretmenlik uygulamasında işbirliği: bir durum çalışması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 87-100.
- Uzun, S., & Koparan, T. (2021). Öğretmenlik uygulaması dersine yönelik beklentilerin ve sürecin değerlendirilmesi. *Journal of Computer and Education Research*, 9(18), 546-574. <https://doi.org/10.18009/jcer.892761>.
- Yapıcı, S., & Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının okul deneyimi I dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 3(2), 54-59.
- Yiğit, N., & Alev, N. (2005). Etkili öğretmen yetiştirme açısından okul deneyimi derslerinin değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 91-103.
- Yıldırım, R. G., Özyılmaz Akamca, G., Ellez, A. M., Karabekmez, S., & Bulut Üner, A. N. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerinin

incelenmesi. *Journal of Higher Education ve Science*, 9(2), 306-316.
<https://doi.org/10.5961/jhes.2019.332>.

YÖK (2018). Öğretmen yetiştirme lisans programları, programların güncelleme gerekçeleri, getirdiği yenilikler ve uygulama esasları 09.04.2025 tarihinde https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf adresinden alındı.

Zeybek, G., & Karataş, K. (2022). Öğretmenlik deneyimine ilk adım: öğretmenlik uygulaması sürecinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(3), 973-990.
<https://doi.org/10.33206/mjss.995588>.